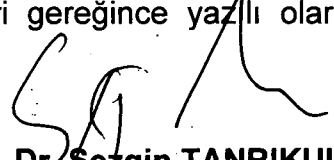

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Ticaret Bakanı tarafından Sayın Ömer BOLAT Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Av. Dr. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili

Diyarbakır'da küçük esnaf, özellikle de mahalle bakkalları, hızla yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Diyarbakır Bakkallar, Bayiler ve Şekerciler Odası'nın verilerine göre sadece 2024 yılında 350, 2025 yılının ortalarında ise 200 esnaf kepenk kapatmak zorunda kalmıştır. Her ay ortalama 30-35 küçük işletmenin kapandığı belirtilmektedir.

Mahalle kültürünün önemli bir parçası olan bakkallar, yalnızca ticari işletmeler değil, aynı zamanda toplumsal dayanışmanın, güvenin ve yerel ekonominin temel taşlarıdır. Ancak zincir marketlerin sınırsız ve denetimsiz bir şekilde açılması, küçük esnafı rekabet dışı bırakmaktadır. 18 yıldır gündemde olan Perakende Yasası hâlen çıkarılmamış, bu nedenle esnaf teşkilatlarının talepleri karşılanmamıştır.

Zincir marketlerin ara sokaklara kadar girmesi, fiyat birliği yapmaları ve haftanın her günü uzun saatler boyunca açık olmaları küçük esnafı tamamen ortadan kaldırmaktadır. Ayrıca pandemi sürecinde zincir marketler arasında fiyat birliği yapıldığı iddiaları kamuoyuna yansımıştır. Bu tablo, yalnızca ekonomik değil, toplumsal ve kültürel açıdan da ciddi bir tehdit oluşturmaktadır.

Küçük esnafın korunması, yerel ekonominin, sosyal dayanışmanın ve mahalle kültürünün sürdürülmesi için acil önlemler alınması elzemdir.

Bu bağlamda,

1. Bakanlığınızın kayıtlarına göre 2023 ve 2024 yıllarında Türkiye genelinde ve Diyarbakır özelinde kaç küçük esnaf (bakkal, büfe, bayi vb.) faaliyetini sonlandırmıştır?
2. Zincir marketlerin açılışına ilişkin herhangi bir mesafe şartı (örneğin en az 1000 metre) getirilmesi yönünde bakanlığınızın çalışması var mıdır?
3. Ulusal zincir marketlerin ara sokaklarda açılmasını sınırlandırmaya yönelik bir düzenleme yapılması planlanmakta mıdır?
4. Küçük esnafın kira ve elektrik giderlerinin sürdürülemez seviyelere ulaştığı dikkate alındığında, esnafa özel indirimli elektrik tarifiesi veya kira desteği sağlanması konusunda bakanlığınızın çalışması bulunmakta mıdır?

5. Esnaf teşkilatlarının 18 yıldır talep ettiği Perakende Yasası neden hâlâ çıkarılmamıştır? Bu yasa tasarısı hangi aşamadadır?
6. Zincir marketlerin haftanın her günü ve geç saatlere kadar açık kalmasının küçük esnafı olumsuz etkilediği bilinmektedir. Zincir marketlerin çalışma gün ve saatlerine sınırlama getirilmesi düşünülmekte midir?
7. Pandemi döneminde zincir marketler arasında fiyat birliği yapıldığı iddialarına ilişkin bakanlığınız herhangi bir inceleme veya denetim yürütmüş müdür? Sonuçları kamuoyuyla paylaşılmış mıdır?
8. Zincir marketlerin piyasada fiyat belirleyici güç haline gelerek rekabeti bozduğu yönündeki eleştiriler karşısında Rekabet Kurumu ve Ticaret Bakanlığı'nın aldığı önlemler nelerdir?
9. Küçük esnafın yaşatılması amacıyla, mahalle bakkallarının krediye erişimi, vergi kolaylığı ve sosyal güvenlik prim desteği gibi konularda özel teşvik programları hazırlanmakta mıdır?
10. Diyarbakır'da ve benzeri kentlerde her ay onlarca esnafın işyerini kapatmak zorunda kalmasının toplumsal etkilerini azaltmak için bakanlığınızın yerel yönetimlerle işbirliği içinde yürüttüğü bir program bulunmakta mıdır?
11. Bakanlığınız, zincir marketlerin ekonomik olduğu kadar sosyal ve kültürel tehdit oluşturabileceğine ilişkin uyarıları nasıl değerlendirmektedir?